

història

El tapís del gegant

Utilitats d'un brodat únic

La Catedral de Girona s'ha vist allunyada, des del passat novembre i fins al dimecres de Cendra del 2012, d'un dels seus béns més preuats, *el Tapís de la Creació*, el qual ha passat una temporada al Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya, a Valldoreix. Aquesta obra cabdal del romànic català, d'autor desconegut, datada entre els segles XI i XII, ha estat sotmesa a un intens i precís procés de restauració, que ara ens descobreix els colors originals del brodat, així com algunes inscripcions que restaven ocultes i mal interpretades.

DAVID LLOBEROL > TEXT

Però en èpoques passades el tapís no havia estat tractat amb tants de miraments. Segons ens arriba de la mà de J. Gibert, en el seu apassionant llibre *Girona; petita història de la ciutat i de les seves tradicions i folklore* (Barcelona, 1946) —obra incomprensiblement no reeditada—, la utilitat del brodat anava dirigida més a usos pràctics que espirituals.

Un passat sofert

Deixem que el mateix autor ens expliqui el que va succeir durant els oficis del Dijous Sant, a mitjan s. XIX: «Encara a mitjan segle passat —escriu Gibert—, per cobrir les lloses de davant del monument posaven una catifa que els sagristans i escolans anomenaven *el tapís del gegant*, que no era altra cosa que el famós tapís romànic de *La Creació*, una de les joies de la Seu, el valor del qual s'ignorava aleshores». Gibert ens explica un altra anècdota al respecte: «Es deia que els semina-

ristes que feien de campaners l'havien triat d'entre un munt de draps vells, en trobar-lo adient, per les seves mides, per fer-lo servir de catifa en llur cel·la del campanar. Un dia —es conta— va passar per allí un estranger el qual, en veure aquella peça excepcional, va proposar al seminarista que, si al vespre li portava aquell drap, li donaria una quantitat més que suficient per permetre-li acabar els seus estudis eclesiàstics sense haver-se de subjectar a la feixuga vida de campaner. La proposició fou acceptada, però, en no acabar de comprendre aquell seminarista com la cessió d'aquell drap, que ells i els escolans esparracaven a trossets per netejar els

Els seminaristes que feien de campaners l'havien triat d'entre un munt de draps vells, en trobar-lo adient, per les seves mides, per fer-lo servir de catifa en llur cel·la del campanar

metalls de llànties i candelers, fos tan magníficament compensada, anà a exposar els seus escrúpols a un canonge, el qual s'adonà de l'extraordinària importància del *drap*».

El Tapís surt de les ombres

S'ignora la quantitat dels metalls de llànties i candelers que brillaren gràcies al fregament amb els seus teixits, però sabem que, al cap d'uns anys, el *Tapís* fou redimit dels usos de servei domèstic per als quals s'utilitzava, fins a considerar-se la possibilitat, per part d'erudits francesos, de fer-lo portar a l'Exposició Universal de París de 1878, tal com ens indica

Manuel Castiñeiras en el recentment aparegut llibre *El Tapís de la Creació*, obra del mateix autor, editat per la Catedral de Girona. Castiñeiras segueix aquí la pista de Facundo Riaño, catedràtic de belles arts, i d'Enric C. Girbal, cronista de la ciutat i conservador del Museu Provincial de Girona. Aquests foren els dos primers estudiosos que van deixar paraula escrita del brodat en època contemporània. Segons Girbal, la persona que va alliberar de l'oblit el *Tapís* fou Josep Sagalés i Guixer, degà del Capítol de la Catedral, i poc temps després l'obra ja era exposada amb motiu de l'Exposició Universal de Barcelona de 1888. Anys a

venir, el brodat fou objecte de diferents restauracions i cada vegada va anar obtenint més rellevància.

La primera cronologia i estudi iconogràfic exhaustiu sobre el brodat van ser elaborats per l'arqueòleg gironí Pere de Palol, el qual va publicar, en la dècada dels cinquanta del segle passat, una sèrie d'articles en revistes especialitzades i, finalment, l'any 1986, el llibre *El*

La primera cronologia i l'estudi iconogràfic exhaustiu sobre el brodat van ser elaborats per l'arqueòleg gironí Pere de Palol

Tapís de la Creació de la catedral de Girona (Edicions Proa, col·lecció Artestudi), obra de referència per comprendre el simbolisme i la mística que mostra la iconografia del brodat.

Avui tan sols ens queda una part del *Tapís* (3,58 x 4,50 m), del qual es creu que tenia unes mides originals de 4,80 x 5,40 m. Aquesta obra de l'art romànic ara ha retornat a casa seva, on serà exposada de nou a les sales del Tresor de la Catedral de Girona i podrà ser admirat per tots aquells que s'apropin fins a la ciutat. Per molts anys sigui.

David Lloberol és documentalista.